

Bijlage 2

Quickscan flora en fauna

Herinrichting Lollebeek (traject A73 – instroom Groote Molenbeek). Quickscan flora en fauna.

1. Inleiding.

Het Waterschap Peel en Maasvallei gaat de benedenloop van de Lollebeek, gelegen in de gemeenten Venray en Horst aan de Maas, herinrichten. Hierbij wordt de beek natuurlijk ingericht en wordt op aangrenzende percelen in het beekdal natuur ontwikkeld. De nieuwe situatie zal door een bestemmingsplanwijziging planologisch worden vastgelegd bij beiden gemeenten.

De voorgenomen bestemmingsplanwijziging maakt binnen het plangebied verschillende werkzaamheden mogelijk die nadelige effecten kunnen hebben op planten- en diersoorten. Dit betekent dat de Flora- en Faunawet van toepassing kan zijn. Aanwezig groen zal plaatselijk moeten worden verwijderd om ruimte te maken voor hermeandering van de Lollebeek. Ook vinden er graafwerkzaamheden plaats. Deze quickscan flora en fauna is uitgevoerd om vast te kunnen stellen of ter plaatse beschermde soorten aanwezig zijn, waarvoor de geplande bestemmingsplanwijziging negatieve gevolgen heeft.

2. Plangebied.

De Lollebeek ligt in Noord-Limburg tussen de kernen Horst aan de Maas en Venray. De beek maakt deel uit van het stroomgebied van de Groote molenbeek. Het traject dat wordt heringericht betreft de benedenloop van de beek. Dit beektraject en de bijbehorende herin te richten percelen, zijn aangegeven in Afbeelding 1 op de volgende pagina.

Het plangebied bevindt zich geheel in het buitengebied en ligt globaal tussen de A73 en de instroom in de Groote Molenbeek. Het huidige gebruik van het plangebied is overwegend agrarisch. De Lollebeek voert als een rechte, kale beek door het landschap. Op enkele locaties binnen of aangrenzend aan het plangebied zijn bosschages en houtsingels aanwezig.

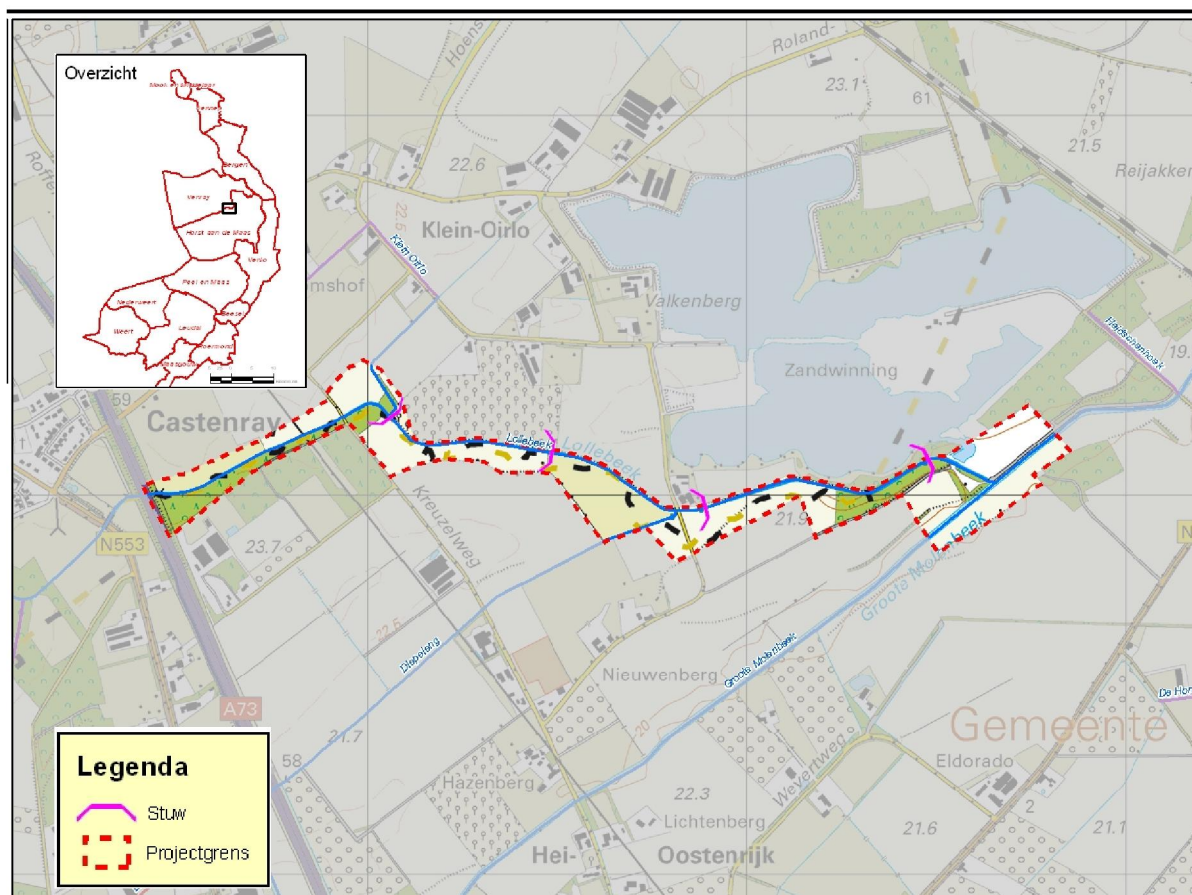
3. Flora en Faunawet.

De bescherming van zowel inheemse als uitheemse, in het wild levende dieren- en plantensoorten is vastgelegd in de Flora en Faunawet. De Flora- en Faunawet bevat een algemeen (passief) beschermingsregime voor aangewezen planten- en diersoorten. Daarnaast zijn in de Flora- faunawet beschermde leefgebieden aangewezen voor de instandhouding van beschermde soorten. De Europese Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn zijn in onze nationale Flora- en faunawet geïmplementeerd.

Wat betreft de flora is het verboden om beschermde soorten uit te steken, te vernielen, te beschadigen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen (artikel 8 Flora- en faunawet).

Ten aanzien van de fauna geldt dat het verboden is beschermde dieren in hun natuurlijke leefomgeving te doden of te verwonden, opzettelijk te verontrusten of voortplantingsplaatsen (bijvoorbeeld nesten) te verstoren, te beschadigen of weg te nemen (artikel 9 t/m 13 Flora- en faunawet).

Afbeelding 1. Plangebied herinrichting benedenloop Lollebeek.

Voor het verrichten van ingrepen die een nadelig effect hebben op beschermde flora en fauna is in principe een ontheffing ex. Artikel 75 van de Flora- en faunawet noodzakelijk. In het Besluit van 10 september 2004 (AMvB artikel 75) wordt onderscheid gemaakt in de algemeenheid van soorten en de noodzaak tot ontheffingsaanvraag. De beschermde soorten zijn hiertoe ingedeeld in een drietal categorieën (tabellen):

1. Algemeen beschermde soorten,
2. 'Overige' soorten,
3. Streng beschermde soorten; dit zijn soorten van Bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn, soorten van bijlage I van de AMvB artikel 75 van de Flora- en faunawet en alle vogelsoorten.

Bij ruimtelijke inrichting en ontwikkeling, zoals het geplande beekherstelproject kan worden geclassificeerd, is voor algemeen beschermde soorten geen ontheffing van de Flora- en faunawet nodig.

Ook voor overige soorten hoeft geen ontheffing aangevraagd te worden, mits gewerkt kan worden conform een door de Minister van LNV (EL&I) goedgekeurde gedragscode. Voor streng beschermde soorten zal altijd een ontheffing van de Flora- en faunawet aangevraagd moeten worden wanneer deze negatieve effecten dreigen te ondervinden van de voorgenomen ingreep. Hierbij geldt echter, dat voor vogelsoorten en voor soorten die zijn opgenomen in bijlage IV van de Habitatrichtlijn geen ontheffing kan worden

verleend voor het optreden van negatieve effecten als gevolg van ruimtelijke ontwikkeling. Er is voor deze groep van soorten alleen een ontheffing mogelijk voor belangen die zijn vermeld in de Europese Vogelrichtlijn, dan wel Habitatrichtlijn. Negatieve effecten bij ruimtelijke ingrepen dienen daarom geheel voorkomen te worden.

Aanvullend geldt voor vogels, dat bij vaststelling van de gedragscode voor de bouw- en ontwikkelsector in 2009 tevens een lijst is vastgesteld met vogelsoorten waarvan het nest gedurende het gehele jaar beschermd is. Het betreft een lijst met circa tachtig soorten. Voor het merendeel van deze soorten geldt dat bij het verloren gaan van een nest middels een omgevingsscan aangetoond dient te worden dat de soort in de directe omgeving geschikt biotoop voor een nieuw nest kan vinden. Is dat het geval, dan kan de ingreep doorgang vinden. Voor een klein deel van de soorten geldt dat het nest strikt beschermd is. Bij het verloren gaan van een nestplaats dient een nieuwe (kunstmatige) nestplaats aangeboden te worden, zodat de vaste rust- en verblijfplaats behouden blijft in de directe omgeving.

4. Beschermd soorten binnen en nabij het plangebied.

Om een indruk te krijgen van de aanwezige natuurwaarden in het plangebied, is een literatuuronderzoek uitgevoerd. Daarbij zijn de karteringsgegevens van de Provincie Limburg geraadpleegd en zijn de beschikbare gegevens bij het Natuurloket opgevraagd. Ook is gebruik gemaakt van de verspreidingsgegevens van de bever van het Waterschap Peel en Maasvallei.

4.1 Provincie Limburg.

De Provincie Limburg beschikt over karteringsgegevens ten aanzien van vaatplanten en (minder algemeen voorkomende) broedvogels. Bij deze karteringen worden alleen gegevens verzameld in het buitengebied; de bebouwde kom van steden en dorpen wordt niet bezocht.

Binnen het plangebied heeft de meest recente broedvogelkartering plaatsgevonden in 2003. Hiermee zijn de gegevens in het kader van de Flora- en faunawet in principe verouderd (data zijn maximaal 5 jaar actueel). Voor de volledigheid is toch nagegaan of bij deze kartering binnen het plangebied broedvogels zijn waargenomen, die zijn opgenomen op de Rode Lijst van Nederland of waarvan het nest permanent beschermd is. Deze soorten zijn opgenomen in onderstaande tabel.

Tabel 1. Bijzondere broedvogelsoorten waargenomen tijdens de provinciale kartering plaatsgevonden in 2003.

Vogelsoort	FF-wet*	Rode Lijst	Nestplaats**
Boomkruiper	3	-	OS
Grauwe vliegenvanger	3	+	OS
Grasmus	3	-	-
Zwarte roodstaart	3	-	OS
Spotvogel	3	+	-

* FF-wet 3 = streng beschermde soort conform tabel 3, AMvB artikel 75 Flora- en faunawet.

** Nestplaats: OS = omgevingsscan vereist bij verloren gaan nest.

De meest recente provinciale florakartering heeft plaatsgevonden in 2003. Dit betekent dat ook deze gegevens in het kader van de Flora- en faunawet inmiddels zijn verouderd. Desondanks is nagegaan of bij de kartering beschermde plantensoorten binnen het plangebied zijn waargenomen. De enige beschermde soort die binnen de begrenzing van het plangebied is aangetroffen, is de Zwanebloem (tabel 1, AMvB artikel 75).

4.2 Natuurloket

Diverse organisaties die zich bezig houden met het verzamelen van waarnemingsgegevens en tevens gerichte inventarisaties van gebieden of soorten uitvoeren, leveren hun informatie aan het Natuurloket, onderdeel van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF). De aangeleverde gegevens worden door de Gegevensautoriteit Natuur gevalideerd, zodat de NDFF een betrouwbaar en zo compleet mogelijk overzicht bevat van voorkomende soorten.

Bij het Natuurloket blijken voor het plangebied gegevens beschikbaar voor de soortgroepen vogels, vissen, planten en zoogdieren. Het betreft voor de meeste groepen, met uitzondering van de vogels, slechts een beperkt aantal gegevens.

Voor de soortgroep vogels zijn in onderstaande tabel de gegevens opgenomen van soorten, die zijn opgenomen op de Rode Lijst van Nederland of waarvan het nest permanent beschermd is. Tevens is aangegeven in welk jaar de meest recente waarneming van deze soort gedaan is binnen het plangebied.

Tabel 2. Bij het Natuurloket verzamelde waarnemingen van vogelsoorten binnen het plangebied voor de periode 2002 – 2012.

Vogelsoort	Waargenomen	FF-wet*	Rode Lijst**	Nestplaats***
Wielewaal	2012	3	KW	-
Zwarte kraai	2009	3	-	OS
Sperwer	2009	3	-	SB
Grote zilverreiger	2012	3	GE	-
Grote zaagbek	2007	3	-	-
Holenduif	2012	3	-	-
Boomkruiper	2012	3	-	OS
Blauwe reiger	2012	3	-	OS
Wulp	2007	3	-	-
IJsvogel	2010	3	-	OS
Dodaars	2010	3	-	-
Gaai	2010	3	-	-
Buizerd	2011	3	-	SB
Kramsvogel	2011	3	GE	-
Matkop	2012	3	GE	-
Winterkoning	2012	3	-	-
Groene specht	2012	3	KW	OS
Witgat	2012	3	-	-
Grote Bonte Specht	2012	3	-	OS
Boerenzwaluw	2012	3	GE	OS

Vink	2012	3	-	-
Witte kwikstaart	2012	3	-	-
Houtduif	2012	3	-	-
Tjiftjaf	2012	3	-	-
Grasmus	2012	3	-	-
Zwartkop	2012	3	-	-
Oeverzwaluw	2012	3	-	OS
Pimpelmees	2012	3	-	OS
Staartmees	2012	3	-	-
Kneu	2012	3	GE	-
Wilde eend	2012	3	-	-
Kleine karekiet	2012	3	-	-
Meerkoet	2012	3	-	-
Merel	2012	3	-	-
Grauwe gans	2012	3	-	-
Aalscholver	2012	3	-	-
Ekster	2012	3	-	OS
Scholekster	2010	3	-	-
Kievit	2010	3	-	-

* FF-wet 3 = streng beschermde soort conform tabel 3, AMvB artikel 75 Flora- en faunawet.

** Rode Lijst: BE = status bedreigd, GE = status gevoelig, KW = status kwetsbaar.

*** Nestplaats: OS = omgevingsscan vereist bij verloren gaan nest, SB = nestplaats strikt beschermd.

De overig waargenomen beschermde soorten volgens de gegevens van het Natuurloket zijn opgenomen in onderstaande tabel 3. Het betreft slechts een beperkt aantal waarnemingen.

Tabel 3: Bij het Natuurloket verzamelde waarnemingen van beschermde planten, zoogdieren en vissen binnen het plangebied voor de periode 2002-2012.

Soort	Waargenomen	FF-wet*	Rode Lijst
Planten			
Drijvende waterweegbree	2012	3	Z
Zoogdieren			
Eekhoorn	2012	2	-
Vissen			
Kleine modderkruiper	2009	2	-

* FF-wet: 2 = overige soort conform tabel 2 AMvB artikel 75 Flora- en faunawet, 3 = streng beschermde soort conform tabel 3 AMvB artikel 75 Flora- en faunawet.

** Rode Lijst: Z = status zeldzaam.

5. Analyse en effectbeoordeling.

Uit de literatuur gegevens blijken binnen het plangebied diverse beschermde soorten voor te komen. In dit hoofdstuk wordt per soortgroep nagegaan welke functie het plangebied voor de voorkomende soorten vervult en welke effecten de geplande beekherstelmaatregelen hebben op de voorkomende beschermde soorten. Ter verduidelijking worden eerst de geplande maatregelen in het plangebied kort besproken.

5.1 Voorgenomen maatregelen.

De Lollebeek zal bij de geplande herinrichting grotendeels een nieuwe, meer natuurlijke, slingerende loop krijgen. De aanwezige stuwen (viertal) worden uit de beek verwijderd. Dat betekent dat een nieuw beektracé wordt gegraven en dat de huidige beekloop over een grote lengte wordt gedempt. Op één locatie wordt de bestaande loop van de Lollebeek niet geheel gedempt. Het voormalige beektraject blijft in verbinding met de nieuwe loop, maar krijgt de kans om langzaam te verlanden.

De beek stroomt op meerdere plekken langs bestaande bosjes. Tijdens de herinrichting wordt de nieuwe beekloop dichters tegen of door deze houtopstanden heen gelegd. Hiervoor is de kap van bomen noodzakelijk. Lokaal wordt op de zuid(linker)oever van de Lollebeek bomen aangeplant om beschduwing van de beekloop te bevorderen. Ook wordt het beekdallandschap versterkt door de aanplant van nieuwe (en de versterking van bestaande) singelbeplanting. Tenslotte worden in open delen van het beekdal een aantal amfibiepoelen aangelegd.

5.2 Analyse vogelsoorten.

Binnen en in de directe omgeving van het plangebied komen diverse vogelsoorten voor, waaronder ook soorten die zijn opgenomen op de Rode Lijst van Nederland en soorten waarvan het nest permanent beschermd is of waarvoor een omgevingsscan moet plaatsvinden wanneer het nest verloren gaat. Het betreft daarbij vogelsoorten van diverse landschapstypen: weide- en akkervogels, vogels van kleinschalig, parkachtig landschap en bosvogels.

Voor al deze vogelsoorten blijft binnen het plangebied geschikt broedbiotoop gehandhaafd. Daarbij kunnen wel lichte verschuivingen optreden. Aangezien er, door aanleg van bos en houtsingels, een meer gesloten landschap ontstaat, worden delen van het plangebied minder geschikt voor vogels die broeden in grootschalig, open weidegebieden (bijvoorbeeld de Kievit). Voor andere soorten zorgt de toenemende beslotenheid van het landschap er juist voor, dat het gebied meer geschikt wordt als broedgebied (bijvoorbeeld Groene specht). Aangenomen mag worden dat het nieuwe terreingebruik als natuurgebied, niet zal leiden tot negatieve effecten op de broedvogelstand in de omgeving.

Gedurende de uitvoering van de werkzaamheden kunnen (tijdelijk) effecten optreden op vogels. Deze negatieve effecten kunnen optreden om de volgende redenen:

- Ten behoeve van het beekherstel is plaatselijk verwijderen van de aanwezige begroeiing, het uitvoeren van graafwerkzaamheden en het aanbrengen van grond (demping) noodzakelijk. Wanneer deze werkzaamheden plaatsvinden in het broedseizoen, kan dit leiden tot verstoring van (grond)broedende vogels en zelfs het verloren gaan van nesten/broedsels.
- Ten behoeve van het beekherstel is de kap van bomen noodzakelijk. Hierdoor kunnen permanent beschermde nesten van vogels verloren gaan. Bomen kunnen immers nestholten of vaste nestplaatsen (bijvoorbeeld roofvogelnesten) bevatten. De

aanwezigheid van permanent beschermde nesten, dient voorafgaand aan de kap onderzocht te worden.

5.3 Analyse zoogdieren.

Van de Eekhoorn (tabel 2, AMvB artikel 75) zijn geen nesten binnen het plangebied gemeld. Deze kunnen echter wel aanwezig zijn binnen het plangebied, met name in de grotere bosschages.

De Bever (tabel 3, AMvB artikel 75) komt in veel beken binnen het beheergebied van het Waterschap Peel en Maasvallei voor (onder andere in de Grootte Molenbeek). In de Lollebeek zijn nog geen sporen van de Bever aangetroffen. Het Waterschap (Muskus- en Beverratbestrijders) monitort het voorkomen van de Bever.

Voor de Eekhoorn zijn negatieve effecten te verwachten door de kap van grotere bomen in het plangebied, die mogelijk nesten kunnen bevatten. De aanwezigheid van eekhoornnesten, dient voorafgaand aan de kap onderzocht te worden.

5.5 Analyse planten.

Uit het literatuuronderzoek blijkt dat in het plangebied twee beschermde plantensoorten voorkomen; de Drijvende waterweegbree (tabel 3, AMvB artikel 75) en de Zwanebloem (tabel 1, AMvB artikel 75).

De Zwanebloem is een oeverplant van neutraal tot basisch, carbonaat- en voedselrijk water. De soort komt voor op allerlei bodemsoorten in stilstaand of licht stromend water. Zwanebloemen profiteren van het maaien van beekoevers, want ze hebben een blijvend pioniermilieu nodig. In Lollebeek is de soort waarschijnlijk terecht gekomen via het inlaatsysteem van Maaswater. In het bovenstreams gelegen Peelgebied komt de Zwanebloem (in tegenstelling tot het beekdal van de Lollebeek) vaker voor, omdat de zaden via het Maaswater worden meegevoerd en kiemen. Aangezien ook in de Lollebeek Maaswater wordt ingelaten vanuit het Peelgebied, kan dit het voorkomen van deze soort verklaren.

De Drijvende waterweegbree is een weinig concurrentiekrachtige waterplant. Vanwege zijn morfologische en fysiologische aanpassingen aan een lage kooldioxide- en nutriëntenbeschikbaarheid, komt de soort typisch voor in zwakgebufferde, voedselarme wateren. Omdat Drijvende waterweegbree goed in staat is open plekken te koloniseren, kan deze ook voorkomen in wat voedselrijkere en hardere waterlopen indien deze onderhevig zijn aan regelmatige verstoring. In de Lollebeek kwam de soort tot begin jaren tachtig voor ter hoogte van de instroom in de Grootte molenbeek. De huidige waterkwaliteit (hard en voedselrijk) lijkt niet langer geschikt voor deze waterplant. Opmerkelijk is dan ook de waarneming uit de NDFF in 2012. Wellicht dat de soort lokaal langs de Lollebeek staat, op plekken waar de stroming hoog is of waar lokaal kwel uittreedt. Een gerichte inventarisatie binnen het plangebied moet uitsluitsel geven.

Tijdens de herinrichtingswerkzaamheden bestaat de kans dat, met name door het dempen van de voormalige beekloop, bestaande groeiplaatsen van zowel de Zwanenbloem als de Drijvende waterweegbree verloren gaan.

5.6 Analyse vissen.

De enige beschermde vissoort die in het plangebied van de Lollebeek is vastgesteld is de Kleine modderkruiper (tabel 2, AMvB artikel 75). Kleine modderkruipers komen voor in stromende tot stilstaande wateren met waterplanten en een fijn bodemsubstraat, waarin ze kunnen wegkruipen als ze niet actief zijn.

Het dempen van een groot gedeelte van de huidige loop van de Lollebeek zal een negatief effect hebben op de Kleine modderkruiper. Zonder voorzorgsmaatregelen kunnen Kleine modderkruipers gemakkelijk gedood worden als ze worden bedolven onder ingebrachte grond. Dat is zeker het geval wanneer het dempen plaatsvindt in periodes wanneer de Kleine modderkruiper niet actief is en verscholen zit in de waterbodem (watertemperatuur < 10 graden celsius).

6. Conclusies en aanbevelingen.

Uit het voorafgaande hoofdstuk is gebleken, dat de herinrichtingswerkzaamheden kunnen leiden tot negatieve effecten op verschillende beschermde soorten. In dit hoofdstuk wordt aangegeven welke maatregelen getroffen kunnen worden om deze effecten zo veel mogelijk te beperken of te voorkomen. Daarbij is zoveel mogelijk aangesloten bij de werkwijze zoals beschreven in de Gedragscode Flora- en faunawet van de Unie van Waterschappen (2012). Tevens wordt aangegeven of een ontheffingsaanvraag van de Flora- en faunawet noodzakelijk is om de werkzaamheden te kunnen uitvoeren.

6.1 Analyse vogelsoorten.

Bij het verwijderen van begroeiing, graafwerkzaamheden en kap van bomen kunnen broedende vogels verstoord worden. Dergelijke maatregelen moeten buiten het broedseizoen, dat globaal duurt van half maart tot half juli, worden uitgevoerd. Is dit niet mogelijk, dan dient het werkterrein door een ecooloog gecontroleerd te worden om vast te stellen dat geen sprake is van broedende vogels. Zijn deze wel aanwezig, dan kunnen de werkzaamheden niet worden uitgevoerd, totdat de jongen het nest hebben verlaten. Voor de voorgenomen ingrepen kan voor verstoring van broedende vogels geen ontheffing van de Flora- en faunawet worden verkregen.

Daarnaast dient bij kap van bomen vastgesteld te worden of permanent beschermde nestplaatsen van vogels aanwezig zijn in deze bomen. Voorafgaand aan de kap dient een inspectie plaats te vinden door een ecooloog. Deze kan tevens de omgevingsscan uitvoeren voor soorten waarvoor die verplicht is.

6.2 Analyse zoogdieren.

Voor de soortgroep zoogdieren geldt, dat de herinrichtingswerkzaamheden mogelijk kunnen leiden tot negatieve effecten op de Eekhoorn (tabel 2, AMvB

artikel 75), door de kap van bomen. Te kappen bomen worden vooraf geïnspecteerd door een ecooloog op de aanwezigheid van nesten. Is dit het geval, dan is de kap van bomen onder voorwaarden alsnog mogelijk.

Aangezien het Waterschap in het bezit is (en werkt volgens) een goedgekeurde gedragscode, geldt namelijk een vrijstelling voor soorten uit tabel 2. Dit betekent dat kapwerkzaamheden buiten het voortplantingsseizoen plaatsvinden, dat globaal duurt van half maart tot half juli. Daarnaast wordt de werkomgeving binnen bos(schages) zo beperkt mogelijk gehouden.

6.3 Analyse planten.

Bij het herinrichten van de Lollebeek kunnen groeiplaatsen van de Zwanebloem en de Drijvende waterweegbree verloren gaan. Omdat onduidelijkheid bestaat over het voorkomen van de Drijvende waterweegbree in het plangebied, wordt in 2013 door het Waterschap Peel en Maasvallei een inventarisatie uitgevoerd naar de verspreiding van deze soort.

Ondanks dat op andere plaatsen geschikte groeiplaatsen gehandhaafd blijven en nieuwe groeiplaatsen ontstaan, wordt op grond van het principe 'zorgvuldig handelen' uit de Flora- en faunawet aanbevolen om voorafgaand aan het dempen van watergangen eventueel aanwezige exemplaren van de Zwanebloem te verplaatsen naar delen van watergangen waar geen werkzaamheden plaatsvinden.

Voor de Drijvende waterweegbree moet op basis van het verspreidingsonderzoek blijken of het aanvragen van een ontheffing van de Flora- en faunawet noodzakelijk is voor het uitvoeren van de herinrichtingsmaatregel. Een ontheffing voor het incidenteel verloren gaan van exemplaren van de Zwanebloem is niet noodzakelijk. Voor algemeen beschermde soorten geldt een algemene ontheffing van de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ingrepen, mits zorgvuldig wordt gehandeld.

6.4 Analyse vissen.

Om te voorkomen dat bij het dempen van de Lollebeek kleine modderkruipers worden gedood, dienen verschillende voorzorgsmaatregelen in acht genomen te worden. Allereerst dienen dergelijke werkzaamheden alleen plaats te vinden, wanneer kleine modderkruipers actief zijn. Dat betekent dat het dempen van watergangen niet kan plaatsvinden bij watertemperaturen onder 10 graden celcius en bij voorkeur wordt uitgevoerd in de periode 15 juli tot 1 november (buiten voortplantingsperiode). Het dempen dient vervolgens (globaal) op de volgende wijze plaats te vinden, onder begeleiding van een ecooloog gespecialiseerd in vissen:

- Voordat de voormalige beekloop wordt gedempt, wordt deze preventief (elektrisch) afgevisd. Kleine modderkruipers (en andere dieren) worden overgezet naar benedenstroomse delen van de beek om zoveel mogelijk te voorkomen dat dieren weer het werkgebied inzwemmen. Demping vindt vervolgens plaats in de richting van de nieuwe meanders (van bovenstrooms naar benedenstrooms), zodat eventueel achtergebleven dieren kunnen ontsnappen.

- (Eventueel) te dempen secundaire watergangen dienen eveneens afgevist te worden. Kleine modderkruipers (en andere dieren) worden overgezet naar andere geschikte (delen van) watergangen, waar geen werkzaamheden zullen plaatsvinden.

Voor de herinrichting van de Lollebeek en het eventueel dempen van secundaire watergangen wordt een gedetailleerd ecologisch werkprotocol opgesteld, dat als leidraad dient voor uitvoering van de werkzaamheden. In dat geval is de aanvraag van een ontheffing van de Flora- en faunawet niet nodig.